

PM 2008:219 RI (Dnr 016-1284/2005)

Rapport om strukturell diskriminering i politiken

Skrivelse från Rebwar Hassan m.fl. (mp)

Borgarrådsberedningen föreslår kommunstyrelsen besluta följande
Skrivelsen från Rebwar Hassan m.fl. (mp) anses besvarad med vad föredragande borgarrådet anfört.

Föredragande borgarrådet Sten Nordin anför följande.

Ärendet

Rebwar Hassan, Paul Lappalainen och Åsa Romson (alla mp) har lämnat en skrivelse till kommunstyrelsen om strukturell diskriminering i politiken. I skrivelsen åberopas rapporten "Dekor eller deltagare – finns det plats för alla i politiken?" från Sveriges Kommuner och Landsting. I rapporten presenteras upplevelser och syn på arbetet i politiska församlingar från 50 utlandsfödda politiker. Studien "Det nya seklets förtroendevalda" åberopas också i skrivelsen. Skribenterna föreslår att Stockholms kommunfullmäktige tar till sig kunskaperna i rapporten för att kunna utveckla och fördjupa den lokala demokratin. I skrivelsen föreslås vidare kommunstyrelsen besluta följande:

1. Rapporten "Dekor eller deltagare" distribueras till alla förtroendevalda i Stockholm.
2. Ett internt seminarium genomförs där kommunstyrelsens närvaro är obligatorisk.
3. En större konferens för insamling och utveckling av idéer äger rum med fokus på rapporten och andra utestängningsmekanismer i politiken.
4. Ett temamöte i kommunfullmäktige hålls om former för fördjupning av den lokala demokratin.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret anser att de tankegångar och förslag som återfinns i skrivelsen bör kunna ingå som aspekter i det fortsatta demokratiska utvecklingsarbetet med utgångspunkt i stadsdelsnämndernas framtida utveckling.

Mina synpunkter

Skribenterna tar upp en frågeställning som tangerar en av de verkligt stora utmaningarna i svensk demokrati, den om förutsättningarna för människor att engagera sig partipolitiskt. Under en följd av år har partiorganisationernas sjunkande medlemstal

varit föremål för analys och debatt, utan att ett trendbrott ännu inträffat. Det finns således uppenbar anledning till självvrannsakan hos de politiska partierna.

Medborgarnas deltagande i partipolitiken är viktigt inte minst därför att det är kopplat till det demokratiska beslutsfattandets legitimitet. En av demokratins bärande principer är den för alla myndiga medborgare jämlika rättigheten till politiskt deltagande och engagemang, såväl vad avser rösträtt som associationsfrihet och rätten att väljas till politiska förtroendeuppdrag. Ett försvagat politiskt deltagande med åtföljande avsmalning av gruppen förtroendevalda är därmed en angelägenhet för alla partier.

Ovan anförda argument äger giltighet även vad avser den problematik som skribenterna särskilt belyser, nämligen förutsättningarna för personer med utländsk bakgrund att delta på lika villkor i det politiska livet. En väsentlig aspekt av att stärka integrationen i det svenska samhället är att även utlandsföddas politiska engagemang tas tillvara, såväl inom det etablerade partiväsendet som på andra sätt. Syftet med detta är bland annat att politiken tillförs berikande perspektiv och erfarenheter som är av betydelse för ett klokt beslutsfattande.

Den sorts exkludering som enligt den av skribenterna åberopade rapporten förekommer är därför synnerligen allvarlig och måste aktivt motarbetas. Det nu sagda gäller dock inte endast för utlandsfödda. Alltför stor homogenitet tenderar överlag att verka hämmande på de flesta organisationer, kanske i synnerhet inom politiken. De politiska partierna har därför en utmaning i att verka för pluralism och en öppen kultur i största allmänhet, detta särskilt som politik på gräsrotsnivå är en fråga om ideellt engagemang.

Denna problematik förtjänar fortsatt uppmärksamhet och förslag på lösningar. Det är emellertid en fråga om interna kulturer inom de politiska partierna. Jag anser därför att ansvaret i första hand måste falla på partierna att själva arbeta med sina interna arbetsformer för att komma tillrätta med situationen, inte minst som det ligger i partiernas egenintresse att attrahera så många människor som möjligt att verka för respektive partis idéer. Det är enligt mitt synsätt ett bakvänt resonemang att formella politiska fora som kommunerna ska involvera sig i interna angelägenheter i de ideella organisationer – partierna – som aspirerar på inflytande i kommunernas valda församlingar. Arbetet för ökad öppenhet och en mer inkluderande kultur bör, för att vara framgångsrikt, tvärtom ta sin början inom partierna.

Enligt gällande lagstiftning för allmänna val i Sverige är det främst de politiska partierna som har inflytande över vilka personer som har möjlighet att bli valda till offentliga förtroendeuppdrag. Väljarna har genom personkryssandet möjlighet att uttrycka sina preferenser för en specifik kandidat till de folkvalda församlingarna i kommun, landsting och riksdag, men röstar i övrigt på kandidatlistor vars ordning har fastställts av partierna. Fullmäktigemandaten är de enda kommunala förtroendeuppdrag som väljarna har ett direkt inflytande över, i övrigt tillsätts uppdragen genom nomineringsprocesser inom respektive partigrupp som underställs fullmäktiges beslut.

En förutsättning för större pluralism och öppenhet i de demokratiska församlingarna är därför att partierna själva arbetar för dessa mål. Detta inte minst som en enskild förtroendevalds möjligheter till inflytande och påverkan ofta kan vara en fråga mer om partiinterna seder och bruk än om de politiska organens formella arbetsformer.

Ännu ett sakförhållande talar för att partierna är rätt ände att börja vad gäller att försöka lösa denna problematik. Det är faktum att partierna är inkörsporten till of-fentliga uppdrag. Därmed är partiernas öppenhet för människor med olika erfarenheter och bakgrund i möten med medborgarna av betydelse för vilka personer som kommer ifråga för förtroendeuppdrag till att börja med. Att partierna förmår att åstadkomma ett brett tilltal i detta första steg är av avgörande betydelse för att människor med olika egenskaper och bakgrund över huvud taget ska involvera sig i det politiska livet.

Sammanfattningsvis hyser jag således den största respekt för skribenternas intentioner och anser att det är lovvärt att de genom sin skrivelse bidrar till att aktualisera och belysa frågan. Däremot gör jag en annan bedömning av vilket tillvägagångssätt som är mest lämpligt för att lösa problematiken.

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår kommunstyrelsen besluta följande
Skrivelsen från Rebwar Hassan m.fl. (mp) anses besvarad med vad föredragande borgarrådet anfört.

Stockholm den 9 oktober 2008

STEN NORDIN

Bilaga

Skrivelse från Rebwar Hassan m.fl. (mp) om rapport om strukturell diskriminering i politiken

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarråden *Carin Jämtin* (s), *Yvonne Ruwaida* (mp) och *Ann-Margarethe Livh* (v) enligt följande.

Vi föreslår borgarrådsberedningen föreslå kommunstyrelsen besluta att

1. ge SLK i uppdrag att genomföra arrangemang som syftar till att höja kunskapen om strukturell diskriminering i politiken
2. därutöver anför följande:

Naturligtvis är frågan om strukturell diskriminering i politiken angeläget för de enskilda partierna att motverka, precis som borgarrådet skriver, men det utesluter inte att frågan också förs upp till en högre, formell nivå inom staden. Problemet är partiöverskridande och kunskapen är fortfarande låg inom partierna. SLK anordnar med jämna mellanrum konferenser och seminarier om allt från sekretesshantering till upphandling. Det borde inte vara en omöjlighet med ett liknande arrangemang om strukturell diskriminering som inkluderar diskussion om och eventuellt utdelning av den senaste forskningen/rapporteringen på området.

Det är ironiskt att SLK i sitt remissvar från 2005 påpekar att stadsdelsnämndsreformen ska ses som en möjlighet för att fördjupa medborgarnas politiska aktivitet, när majoriteten idag håller på att urholka stadsdelsnämndernas ansvarsområde bit för bit. Majoritetens politik håller på att avskaffa närdemokratin - stora ansvarsområden flyttas från stadsdelsnämnderna till centrala facknämnder. Resultatet blir att stockholmarna får allt svårare att påverka politi-

ker och att själva engagera sig politiskt, något som knappast gynnar öppenhet och inkluderande kultur.

Kommunstyrelsen

Reservation anfördes av *Teres Lindberg, Malte Sigmalm, Mirja Räihä Järvinen* och *Abdo Goriya* (alla s) med hänvisning till reservation av (s), (mp) och (v) i borgarrådsberedningen.

Reservation anfördes av *Stefan Nilsson* (mp) och *Ann-Margarethe Livh* (v) enligt följande:

1. Rapporten "Dekor eller deltagare" ska distribueras till alla förtroendevalda i Stockholm
2. Ett internt seminarium genomförs där kommunstyrelsens närvaro är obligatorisk
3. En större konferens för insamling och utveckling av idéer äger rum med fokus på rapporten och andra utestängningsmekanismer i politiken
4. Ett temamöte i kommunfullmäktige hålls om former för fördjupning av den lokala demokratin
5. Ge SLK i uppdrag att genomföra andra arrangemang som syftar till att höja kunskapen om strukturell diskriminering i politiken
6. Därutöver anföras följande

Naturligtvis är frågan om strukturell diskriminering i politiken angeläget för de enskilda partierna att motverka, men det utesluter inte att frågan också förs upp till en högre, formell nivå inom staden. Detta är av särskild vikt eftersom rapporten klarlägger att partierna inte verkar ha något större intresse i frågan. Problemet är partiöverskridande och kunskapen är fortfarande låg inom partierna. SLK anordnar med jämna mellanrum konferenser och seminarier om allt från sekretesshantering till upphandling. Det borde vara möjligt med ett liknande arrangemang om strukturell diskriminering som inkluderar diskussion om och utdelning av den senaste forskningen/rapporteringen på området.

Det är ironiskt att SLK i sitt remissvar från 2005 påpekar att stadsdelsnämndsreformen ska ses som en möjlighet för att fördjupa medborgarnas politiska aktivitet, när majoriteten idag håller på att urholka stadsdelsnämndernas ansvarsområde bit för bit. Majoritetens politik håller på att avskaffa närdemokratin - stora ansvarsområden flyttas från stadsdelsnämnderna till centrala facknämnder. Resultatet blir att stockholmarna får allt svårare att påverka politiker och att själva engagera sig politiskt, något som knappast gynnar öppenhet och inkluderande kultur.

ÄRENDET

Rebwar Hassan, Paul Lappalainen och Åsa Romson (alla mp) har den 22 mars 2005 lämnat en skrivelse till kommunstyrelsen om strukturell diskriminering i politiken. I skrivelsen åberopas rapporten ”Dekor eller deltagare – finns det plats för alla i politiken?” från Sveriges Kommuner och Landsting. I rapporten presenteras upplevelser och syn på arbetet i politiska församlingar från 50 utlandsfödda politiker. Studien ”Det nya seklets förtroendevalda” åberopas också i skrivelsen. Skribenterna föreslår att Stockholms kommunfullmäktige tar till sig kunskaperna i rapporten för att kunna utveckla och fördjupa den lokala demokratin. I skrivelsen föreslås vidare kommunstyrelsen besluta följande:

1. Rapporten ”Dekor eller deltagare” distribueras till alla förtroendevalda i Stockholm.
2. Ett internt seminarium genomförs där kommunstyrelsens närvaro är obligatorisk.
3. En större konferens för insamling och utveckling av idéer äger rum med fokus på rapporten och andra utestängningsmekanismer i politiken.
4. Ett temamöte i kommunfullmäktige hålls om former för fördjupning av den lokala demokratin.

BEREDNING

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 4 oktober 2005 har i huvudsak följande lydelse.

Skrivelsen tar upp den viktiga integrationsaspekten hur invandrare skall representeras i och kunna verka inom politiken. Det ankommer i första hand på de politiska partierna att ta sig an de utestängningsmekanismer som gör sig gällande i partilivet enligt skrivelsen. Samtidigt kan noteras ett svagt politiskt intresse inte bara i invandrargrupper, vilket har noterats i flera statsvetenskapliga rapporter. Det gäller således att generellt sett vidga intresset för politiskt arbete och samtidigt ta till vara de kunskaper och erfarenheter som de nya svenskarna besitter.

För 10 år sedan beslutades och sättes SDN-reformen i Stockholms stad där en huvudpunkt var att stärka den lokala demokratin och delaktigheten.

SDN-reformen – en av de mest genomgripande – kan totalt sett betraktas som en framgång. Den nya politikerrollen i SDN har inneburit en vitalisering inte minst inom partiarbetet. SDN-reformen skall dock ses som en pågående process som syftar till att utnyttja reformens fulla demokratiska potential. Skrivelsens tankegångar är en viktig del i denna. När nu SDN går in i sitt andra decennium bör kunna övervägas en manifestation över detta och som samtidigt görs till ett avstamp för ytterligare demokratisk fördjupning där de former som anges i skrivelsen bör kunna vara aktuella men också – i synnerhet – på medborgarnivå där det bör gå att komma betydligt längre i aktivt medborgarengagemang.